

Salpausselän palveluvyöhyke

Tämän ideapaperin tarkoituksena on herättää keskustelua sidosryhmien kesken Salpausselän palveluvyöhyke -hankkeen käynnistämisestä. Tarkoituksena on yhdessä pohtia, mitkä konkreettiset asiat voisivat tuoda yhteistyön ja selvittämisen kautta lisäarvoa vyöhykkeelle. Yhteistyön avulla löydetään kokonaisuuksia, jotka yhdistävät Salpausselän vyöhykkeen toimijoiden vahvuuksia sekä tuottavat vetovoimaa ja kilpailuetua. Tavoitteena on luoda Salpausselän palveluvyöhykkeestä tunnettu brändi, jonka avulla vyöhykkeen kehittäminen nostetaan eri toimijoiden yhteiseksi tavoitteeksi.

Mikä on Salpausselän palveluvyöhyke?

Salpausselän palveluvyöhyke ulottuu Tampereen seudulta Lahden ja Kouvolan seuduille. Vyöhykkeeseen kytkeytyvät myös mm. Länsi-Suomi, Hämeenlinnan ja Lappeenrannan seudut sekä yhteydet Pietariin. Vyöhykkeellä palveluja kehitetään kokonaisvaltaisesti eri tahojen yhteistyössä koko alueen elinvoiman ja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Erityisesti keskitytään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä parantaviin palveluihin, joita ovat mm. liikenne- ja logistiikkapalvelut sekä muut tukipalvelut. Salpausselän palveluvyöhykkeen vaikutusalueella asuu lähes kaksi miljoonaa ihmistä ja tuotetaan lähes puolet Suomen perusteollisuuden liikevaihdosta. Palveluvyöhykkeen tarkoitus ja painopisteet ovat erilaiset kuin Suomen muissa kasvuvyöhykkeissä (esim. Pohjoinen kasvuvyöhyke, HHT-kasvukäytävä), mutta hyviä käytäntöjä voidaan vaihtaa vyöhykkeiden kesken.

Elinkeinot palveluvyöhykkeen moottorina

Salpausselän palveluvyöhykkeen vaikutusalueella on suuri osa Suomen perusteollisuuden tuotannosta, joka on tuonut alueelle työpaikkoja ja elinvoimaa. Teollisuuden ympäristöystävällisyyttä parannetaan tehostamalla tuotantoa ja kuljetuksia sekä siirtymällä uusiutuviin energianlähteisiin niin tuotannossa kuin kuljetuksissakin. Teollisuuden kuljetuksissa korostuvat itä-länsisuuntaiset kuljetukset sekä yhteydet Pietariin ja muualle Venäjälle. Palveluvyöhyke ja sen liikennekäytävä on tärkeä myös Järvi-Suomen luonnonvaratalouden kuljetusten kannalta. Lisäksi vyöhykkeellä on kasvussa uudempia toimialoja, kuten ympäristöteknologia. Monipuolisen yhteistyön merkitys Venäjän kanssa korostuu paitsi perusteollisuuden viennissä myös uusien toimialojen ja yritysten pääsemisessä Venäjän markkinoille sekä toisaalta venäläisten yritysten etabloitumisessa Salpausselkä-vyöhykkeelle.

Logistiikka-alueet kuljetusten solmupisteinä

Tampereen, Lahden ja Kouvolan seuduille sijoittuvat logistiikka-alueet profiloituvat ja niitä kehitetään kokonaisuutena siten, että erityyppisiä logistiikkapalveluja on tarjolla eri alueiden tarpeita vastaavasti. Uusille kuljetustarpeita omaaville yrityksille on houkuttelevaa sijoittua osaksi palveluvyöhykettä. Sijoittamalla logistiikkakeskukset strategisesti järkeviin paikkoihin ylimääräisiä kuljetuskilometrejä saadaan vähennettyä ja kuljetusten täsmällisyyttä parannettua. Logistiikka-

alueiden lisäksi kaupunkiseuduilla on tarjolla houkuttelevia yritysalueita, joita markkinoidaan aktiivisesti uusille yrityksille hyvinä sijoittumispaikkoina.

Liikennekäytävä palveluvyöhykkeen tukipilarina

Salpausselän palveluvyöhykkeen tukipilari on tie- ja raideliikenteestä koostuva liikennekäytävä, jonka palvelutasoa parannetaan siten, että käytävä tukee elinkeinojen kehittymistä. Valtatie 12 johtaa Raumalta Tampereen ja Lahden kautta Kouvolaan, josta tie jatkuu valtatie 6 Lappeenrantaan. Tiet muodostavat Suomen merkittävimmän poikittaisväylän pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Teiden merkitys korostuu erityisesti teollisuuden massatuotteiden kuljetuksissa. Pietarin rata on Helsingin ja Tampereen yhteys Lahden, Kouvolan ja Viipurin kautta Pietariin, muualle Venäjälle ja aina Itä-Aasiaan asti. Tie- ja ratayhteyksien palvelutasoa parannetaan palveluvyöhykkeen merkittävimpien toimintojen ja tarpeiden ehdoilla. Parantaminen vaatii sekä lyhyen aikavälin toimenpiteitä että pidemmän aikavälin suunnittelua.

Kuljetuksille varmistetaan hyvä palvelutaso

Teollisuuden kuljetuksissa korostuu massatuotteiden pitkän matkan kuljetukset ja niiden palvelutasotekijöinä erityisesti matka-ajan ennakoitavuus sekä kuljetusten hallittavuus ja turvallisuus. Riittävän palvelutason saavuttaminen liikenneinfrastruktuurissa mahdollistaa elinkeinoelämän kuljetusten toimivuuden ja yritysten hyvät toimintaedellytykset. Rautatiekuljetuksissa on turvattava riittävä välityskyky ja rautateitä hyödyntäviä logistiikkakeskuksia tulee kehittää verkostona. Tieliikenteessä liikennekäytävän pullonkaulat ja turvallisuusriskit on poistettava tärkeysjärjestyksessä. Kuljetuspalveluita ja yritysten yhteistoimintaa on lisättävä ja parannettava, jotta käytössä oleva kuljetus- ja varastointikapasiteetti saadaan tehokkaaseen käyttöön. Liikennekäytävää suunniteltaessa pitkän matkan tieliikenteen ja kaupunkien paikallisliikenteen sekoittumista on vältettävä rinnakkaisväyliä kehittämällä. Yritykset kehittävät uusia älyliikenteen tuotteita ja palveluja, joista hyötyvät sekä matkustajat että tavarankuljettajat.

Henkilöliikenne sujuvaksi

Salpausselän palveluvyöhykkeellä henkilöliikenteessä korostuu matkailu ja vapaa-ajan matkat ja niiden palvelutasotekijöinä erityisesti matkan hinta sekä matkustamisen mukavuus ja hallittavuus rajanylityspaikoilla ja kulkuvälinettä vaihdettaessa. Palveluvyöhykkeen pohjoispuolella on monia merkittäviä matkailukohteita, joille sujuvat liikenneyhteydet ovat tärkeitä. Tampereen, Lahden ja Kouvolan kaupungit ovat matkailun kannalta tärkeitä henkilöliikenteen solmupisteitä. Kaupunkeihin kehitetään nopeat ja sujuvat joukkoliikenteen yhteydet pääkaupunkiseudulta, Pietarista sekä Helsinki-Vantaan ja Tampere-Pirkkalan lentoasemien kautta muualta maailmasta. Raideliikenteessä rajamuodollisuuksia on sujuvoitettava entisestään ja Venäjän-junille on suunniteltava sujuvat jatkoyhteydet merkittäviin kaupunkeihin ja matkailukohteisiin, esimerkkinä sujuva vaihto Allegro-junasta Tampereen-junaan Lahdessa. Joukkoliikenteen matkustajille tarjotaan myös käyttökelpoista ja ajantasaista tietoa matkaketjuista älykkään teknologian keinoin.

